

Per Distans

Nummer 2
Oktober
2007

Per Distans på guidad tur genom Second Life

I detta nummer: Motivation i utbildning, Italien exporterar utbildning, EDEN-konferensen, Under nya hattar, SVERDs höstkonferens, WebbTV, UR access och mycket mycket mer!

Ordföranden har ordet

Ordförande:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel
871 03 Härnösand
Tel: 070-576 23 21

Medlemsavgiften,
250 kr för enskild medlem,
2.500 kr för organisations-
medlem, inbetalas på SVERDs
bankgiro nr 5130 - 6702

Per Distans:
Ansvarig utgivare:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel
0611-201 24

Redaktör:
Gunilla Sterner Kumm
Utbildningsradion
08-784 45 95

Layout:
Andreas Skoglund

SVERDs Kansli
Box 3033
871 03 Härnösand
Tel: 0520-22 33 04

Tryck: Sollefteå Tryckeri AB

Utgivningsplan: 4 nr/år
Upplaga: 800 ex

SVERD - I glöd och nöd

En sommar har gått och en ny vinter står för dörren. Hösten glöder utanför fönstren och det känns skönt att tända en brasa. För min del tar den enkelt fyr med hjälp av alla de projektpapper som jag samlar på mig under året. Alla revolutionerande nya idéer om lärgemenskap coachade på nytt sätt, skisser på online-konferenser med flera skarpa upplägg visar sin förgänglighet i lågorna. Och under den där glimrande stunden i eldens sken blir det tydligt att vi är många som börjar närma oss en ny fas i livet. Man pratar om silverekonomin och dess potential. 40% av alla pensionärer är uppkopplade, påstås det. Hemtjänsten ger anhörigstöd via bredband och mjuka värden börjar förmedlas via hårda burkar. Mobila applikationer ger stöd åt dem som måste gå ner i vikt eller på annat sätt ändra livsstil. IKT kommer allt tydligare in i vardagslivets alla skiftningar. Något att tänka på när vi ser vikande student/elevunderlag i annan verksamhet.

SVERDs höstkongress

SVERDs höstkongress blev en bra demonstration av vad en fristående intresseorganisation kan åstadkomma. Vi kom till tals med maktens män och kvinnor på flera sätt. Dels genom vår hearing med ledamöterna i utbildningsutskottet, dels genom besöket av den för dagen nyutnämnda statssekreteraren på utbildningsdepartementet, Amelie von Zweigbergk. Den senare medgav att hon aldrig skulle glömma oss eftersom detta blev hennes första uppdrag med det nya uppdraget i ryggen. De förra var uppriktigt intresserade och kontaktsökande för att få synpunkter och kunskaper om e-learningens utveckling i Europa och i Sverige. Sveriges parlamentariker verkar svältfödda på inspiration vad gäller nya influenser på IKT-pedagogikens område och SVERD var mer än villigt att hjälpa till att föra in diskussionen på de viktiga frågorna. Stort tack till MKFC Stockholms Folkhögskola för upplåtande av vackra lokaler och sitt engagemang för våra viktiga frågor.

Myndighetsavvecklingen

Från SVERD kan vi inte låta bli att vara gramse på regeringen. Trots vidsynta och nyfikna parlamentariker avvecklar man nu i rask takt viktiga och framåtsyftande myndigheter kopplade till IKT och lärande. NSHU, CFL, MSU och alla aktiver i deras kölvatten har trots nepotism och snudd på ministerstyre åstadkommit riktigt mycket. Nu tycks pendeln slå tillbaka till "är du lönsam lille vän", 9-gradig betygsskala och skolinspektion i femtiotalstil. För en ordförande som gått i grundskolan sedan första klass verkar

siktet vara inställt på mål som rejält avviker från en skola/högskola för alla, goda siffror för övergång mellan gymnasium till högskola och ett rejält friutrymme för den undervisande personalen. Vart tog den breda parlamentariska enigheten i utbildningsfrågor vägen? Utbildnings- och skolpolitiken är för viktig för att bli dagspolitik med direkt koppling till TEMOs väljarbarometrar i stil med den danska skolpolitiken. Det kommer SVERD att påpeka i de remissyttranden som följer efter det att de olika utredningsförslagen lagts i slutet av hösten.

En tröst för tigerhjärtan

EU arbetar med att stödja innovativa nätverk. Ett sådant är ERISA omfattande mer än 70 bregioner i Europa. Genom sitt nyss avslutade projekt IANIS+ redovisar de en rad goda exempel inom eGovernment, eHealth, eLearning med mera. Ett för PD intressant område var deras bevakning av e-learning. I en särskild genomlysning av goda exempel inom eLearning fick CFLs Kursnavet särskilt goda omnämningen, som ett fördömligt sätt att erbjuda digitalt kursmaterial tillgängliggjort och paketerat så att det inbjuder till spridning.

I det här numret

Per Distans höstnummer 2007 innehåller många verkligt intressanta artiklar. Vad sägs om innovativ användning av bloggar och wikis? Bo Svantesons rapport från EDENs konferens i Neapel ger en god bild av hur positionerna flyttats fram sedan förra året. Utbildningsvärlden utanför Sverige verkar snabb på att reagera på nya IKT-företeelser. Åtminstone om man får döma av vad som berättas från Open University i Storbritannien med flera lärosäten. Genom artikeln om UR access förstår vi att såväl lärosätena för högre utbildning som ungdomsutbildningen - och så småningom även folkbildningen - i Sverige har en storartad chans att komma åt produktionen från UR efter 2001.

Höstkongressen avspeglas i flera referat - bland annat det som handlar om de nya doktorsavhandlingar vars författare vi valt att bjuda in. Dessutom får vi veta hur italienarna skapat brett intresse för högre utbildning genom UniNettUno.

Sällan har PD varit så späckad av intressanta artiklar som i detta nummer. Det är bara att söka upp läsfätöljen och luta sig tillbaka. Ha det så bra!

Erica Sahlin
SVERDs ordförande

Motivation viktigare än bakgrund i flexibel utbildning

Ulf Olsson, forskare vid Karlstads universitet, har skrivit en avhandling i pedagogik. Avhandlingen visar att sättet att studera och studentens egna förväntningar är viktigare än bakgrunden för att lyckas med en flexibel utbildning.

I universitetsutbildning används allt mer informationsteknik för att erbjuda flexibel utbildning. Flexibel utbildning är en kombination av vanlig campusförlagd utbildning och distansutbildning och i kurserna används internet och lärplattformar.

Gynnas de studievana studenterna i den flexibla utbildningen? Nej, avhandlingens resultat visar att sätt att studera och förväntningar hör till de starkaste faktorerna. Bakgrundsfaktorer som studieförberedande gymnasieutbildning och social bakgrund spelar mindre roll för resultatet. Inte heller ålder eller tidigare högskolestudier har visat sig vara särskilt viktiga faktorer för framgång i denna utbildning. Det innebär att varken den flexibla formen eller teknikanvändningen har varit något större hinder för äldre eller studieovana studenter.

Flexibla utbildningar underlättar rekryteringen av nya studerandegrupper. Studenter från studieovana hem

och studenter som har lång resväg till universitetet kan då delta i större omfattning. I den ökande konkurrensen mellan lärosätena, både nationellt och internationellt, blir denna nya flexibla form av utbildning allt viktigare.

För studenten kan flexibel utbildning liknas vid ett smörgåsbord där man

”I den ökande konkurrensen mellan lärosätena, både nationellt och internationellt, blir denna nya flexibla form av utbildning allt viktigare”

kan välja i vilken takt man ska studera och hur mycket man vill samarbeta med andra studenter. Ansvaret för studierna tas därmed alltmer över av studenten själv.

Ulf Olsson har i avhandlingen undersökt och analyserat studieresultat i en ekonomiutbildning vid Växjö univer-

sitet. Han har bland annat studerat antagningshandlingar, studenternas arbeten på nätet och deras studieresultat. Vidare har han utfört tre olika enkäter bland studenterna.

Med den statistiska analysen av de data som samlats in visade det sig att 8 av 10 studieresultat kunde förutses.

Möjligheten att förutsäga studieresultatet kan dels användas vid antagning men också för att förebygga avhopp. Genom att den studerande lättare själv kan bedöma sina egna möjligheter och anpassa sina studier efter detta kan studieresultatet förbättras. Detta gagnar både student och universitet. Lärosätet kan utnyttja informationen och anpassa sin undervisning så att den passar fler studenter.

- Studiens resultat har betydelse genom att metoder kan utvecklas för att ge bättre möjligheter till de studerande, särskilt de som riskerar att bli avhoppade, menar Ulf Olsson.

Länk till avhandlingen:
<http://www.diva-portal.org/kau/abstract.xsql?ibid=1067>

Praktverk om flexibelt lärande

I lagom anslutning till beskeden om sin hädangång gav CFL i somras ut den påkostade boken Härifrån till nu. Fem år som nationellt centrum för flexibelt lärande. Bokens namn minner vagt om ett betänkande från början av 90-talet med en liknande litterär anspelning.

Skillnaden mot sin ungefär femton år äldre föregångare är att den nya boken tecknar en bild av vad som gjorts och inte vad som står för dörren. Det är en imponerande uppräkningslista av kända produktioner som SAFIR,

Kursnavet och NetVux. De har alla hjälpt till att göra vuxenutbildning mer tillgänglig. Dessa pricksäkra produktioner kommer svensk vuxenutbildning att leva länge på. De idoga team som arbetat med dessa program ska ha all heder av vad de åstadkommit. Och de lärare, både på CFL och runtom i landet, som bidragit till den stora mängden webbkurser i Kursnavet och andra gemensamma digitala kursbibliotek förtjänar guldstjärnor och glitteränglar. De är deras id och engagemang som lett till den statistik som redovisas i praktverket till exempel att bland Sveriges kommuner har

- 50% eller mer sitt kursutbud i distansform eller med IKT-stöd
- 47% har kontinuerlig kursstart
- 40% flexibla examinationer

- 85% tillgång till lärcentrum eller studiecentrum

Vem vet - Om de släppts loss ytterligare hade kanske statistiken varit ännu bättre.

I november får vi veta vilket öde CFL möter. Det är bara att hoppas att webbkurser, Kursnav och de utvecklade nätverken finner en värdig fristad någon annanstans. CFL har haft sin tid. Nu gäller det att se till så att vuxenutbildningen utvecklas i nya innovativa fåror. Arvet från CFL blir ett bra fundament.

Erica Sahlin

30 miljoner kronor till 16 nya utvecklingsprojekt...

NSHU – myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning – har beslutat om 16 två-åriga utvecklingsprojekt. I projekten samverkar totalt 27 lärosäten.

- De sexton som har fått medel kombinerar intressant upplägg med bra samarbetsformer och hög studentmedverkan. Det ska bli spännande att följa deras arbete under dessa två år, sade tf generaldirektör Håkan Larsson i augusti.

Han vill också ge en eloge till bedömargruppen som har deltagit i processen och utfört ett mycket bra och gediget arbete. Av 137 intresseanmälningar fick 36 stycken skriva en fullständig ansökan i 2007 års projektutlysning. Av dessa 36 fick 16 positivt besked om projektmedel. För att ta vara på goda idéer från ansökningsomgången inbjuder NSHU ytterligare 56 till ett utvecklingsseminarium under hösten.

Samtliga projekt ligger nära maximalbeloppet två miljoner kronor. Av alla krävs medfinansiering på minst 20 procent. Projekten ska genomföras i samarbete mellan minst tre högskolor. Antalet projektmedlemmar varierar mellan tre och åtta lärosäten. Att ansökan har skett i två steg har rönt uppskattning.

- Vi arbetar för att ytterligare förädla ansökningsmetoden och kommer att öppna nästa omgång i mitten av november, sade Håkan Larsson i augusti.

Missa inte...

Missa inte att besöka SVERDs renoverade och uppdaterade hemsida på www.sverd.org. Där finns bl a uppgifter om nya ledamöter i styrelsen, handlingsprogrammet för innevarande år med t ex uppgifter om studieresan till Tallin i januari!

...men NSHU kan läggas ner 2009

NSHU – Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning bör läggas ner 1 januari 2009 enligt regeringens förslag i budgetpropositionen. Sverige kommer att stå utan nationell samverkan och stöd inom högskolan för pedagogisk utveckling, IT-stödd distansutbildning och breddad rekrytering.

-Det är mycket olyckligt. Samarbeten mellan lärosäten, både lokalt, regionalt och nationellt, riskerar att tunnas ut. Spridning och resultat av det gedigna arbete som högskolor och universitet hittills lagt ner har inte längre ett samlat stöd och gemensam spridningskanal, säger Håkan Larsson, tf GD.

Myndigheten har tillsammans med högskolor och universitet arbetat för en modernisering av högre utbildning – både vad gäller pedagogik, ny teknik, arbetsmetoder, infrastruktur och administration.

Samarbeten mellan lärosäten riskerar att försvinna

Den största delen av anslagen har gått till projekt. Där har lärare och annan personal på lärosätena kunnat söka medel för att utveckla högre utbildning med fokus att förbättra studentens lärande. NSHU har startat och stött nätverk och andra samarbeten där högskolor och universitet arbetat tillsammans. NSHU har även ordnat arenor för möten mellan personal på lärosätena i form av seminarier, workshops och konferenser. Nu går medlen istället direkt till lärosätena.

-Flera lärosäten befinner sig i ett kärvat ekonomiskt läge. Då är det stor risk att pengarna går till annat än pedagogiskt utvecklingsarbete, konstaterar Håkan Larsson. Studentgrupper från icke akademiska hem eller med annan etnisk bakgrund är verklighet idag. De har nya behov och ställer andra krav på både personal och lärande. De är uppvuxna med och vana vid modern teknik, datorer och kommunikation över nätet. Frågan är hur traditionella lärosäten möter dessa studenter?

Idag handlar det inte längre om att utveckla distansutbildning. Det handlar om att anpassa högskolan till det moderna samhällets sätt att kommunicera. IKT-pedagogik är lika viktig för studenterna oavsett om de studerar på campus eller på distans.

NSHU och Nätuniversitetet som också ryms inom myndighetens verksamhet, har sitt kansli i Härnösand med ett 15-tal anställda. Nätuniversitetet är ett partnerskap mellan 35 lärosäten med kurser som går att läsa via nätet. 77.000 studenter fanns inom Nätuniversitetet 2006. Nätkurserna inom högskolan hade cirka 180.000 sökande förra året.

Distansutbildning i Nederländerna

Internationella kommittén vid NSHU kom i februari i år ut med en rapport från sin studieresa till Nederländerna. Den har titeln Breddad rekrytering, distansutbildning och pedagogisk utveckling inom högre utbildning i Nederländerna och har beteckningen Rapport 02:2007.

Rapporten innehåller intressanta artiklar om till exempel:

- PBL-universitetet i Maastrich med sitt PBL online
- NVAO – Nederländernas motsvarighet till Högskoleverket
- Open Universiteit i Nederländerna (OUNL)
- Studentinflytande på de nederländska lärosätena

SURF är ett nationellt partnerskap mellan 60 universitet och högskolor, vars akronym inte förklaras närmare. Formellt är det en stiftelse, som hanterar policyfrågor inom tre plattformar – utbildning, forskning och organisation. Den har två dotterbolag

–SURFnet och SURF-diensten, som är verkställande organ när det gäller infrastruktur och licensfrågor.

I rapporten dras slutsatsen att SURF är en organisation som fyller en mycket viktig funktion inom den nederländska utbildningssektorn och att den är erkänd och välrenommerad, både nationellt och internationellt. Dess kombinerade ansvar för såväl infrastruktur som kunskapsbaserade frågor möjliggör en övergripande hantering, som vi saknar, eftersom vi har en fördelning av ansvar mellan SUNET, NSHU och flera andra aktörer.

Läs mer på:
www.nshu.se
www.surfnet.se
www.lonenet.nl

Räkna med Italien!

Myndigheten för Sveriges Nätuniversitets närmaste motsvarighet i Italien är Uni-Nettuno, som är ett konsortium bestående dels av kända italienska universitet, dels av det statliga tv-bolaget (RAI), olika teleoperatörer och andra kommersiella intressen. Konsortiet har sitt säte i Rom men har också ett flertal regionala kontor, normalt knutna till ett universitet eller en teknisk högskola.

Mot slutet av 1980-talet insåg de italienska utbildningsmyndigheterna att något måste göras för att skapa en kompetensutveckling både bland redan utbildade och bland dem som av olika skäl avstått från högre utbildning. Det gällde alltså att åstadkomma en förutsättning för högskoleutbildning i lokalsamhället.

Man valde då att skapa en motsvarighet till det framgångsrika Open University i Storbritannien, och 1992 skapades Nettuno, som skulle tv-sända berömda professorers föreläsningar på vad som var "icke normal sändningstid". Verksamheten har naturligtvis utvecklats sedan dess. Idag har Nettuno fått universitetsstatus och heter numera UniNettuno. Man sänder 48 timmar om dygnet via två tv-stelliter.

Ytligt sett bedrivs vad som kan ses som en föråldrad verksamhet – videoinspelade föreläsningar som sänds över två satellitkanaler. Det finns idag cirka 10 000 föreläsningstimmar inspelade från de flesta efterfrågade universitetsämnen (över 200 olika kurser), och olika föreläsningar återutsänds regelbundet. UniNettuno sänder dygnet runt. Studenterna förväntas spela in de föreläsningar de är intresserade av på sina egna videobandspelare eller, eventuellt, köpa videokassetter eller cd/dvd från UniNettuno. Många av föreläsningarna kan numera också laddas ned från Internet.

Avsikten med UniNettuno är att förse universiteten med lämpligt distansutbildningsmaterial och även ge den "intresserade allmänheten" tillgång till detta. Enligt uppgift har särskilt kulturellt intressanta program spelats in av många personer som inte är inskrivna vid universitet och högskolor.

För den som har tillgång till Internet kompletteras material med ytterligare anvisningar, chattgrupper, diagnostiskt prov med mera. Varje Internet-

student tilldelas dessutom en personlig handledare som besvarar e-mail från studenten. UniNettuno uppger att klagomål från studenterna över långa svarstider medför att den personliga handledaren byts ut.

Förutsättningen för den här typen av distansutbildning är att olika universitet kan enas om en gemensam studie-

Janerik Lundquist berättade om distansutbildning och e-learning ute i världen.

plan, vilket i Italien ingalunda är en självklarhet. Här har dock UniNettuno lyckats över förväntan. Olika ämneskommittéer med företrädare för de ledande universiteten och högskolorna har gemensamt utarbetat studieplaner för kurserna, som alla kunnat enas om. Kommittéerna har också utsett "videoprofessor", det vill säga den mest namnkunniga professorn. Från början utnyttjade intresserade högskolor materialet precis som det var, men numera förekommer lokala varianter.

UniNettunos direktör heter Maria Amata Garito, och hon är professor i pedagogik vid Roms Universitet. Hon har upprepat den nationella bravad som det innebar att ena universiteten, men nu inom den Medelhavsregion som är särskilt intressant för Italien.

Hon har fått företrädare för bland andra Algeriet, Egypten, Libanon och Tunisien att – tillsammans med välkända italienska tekniska högskolor – enas om en studieplan för vissa ingenjörsutbildningar. Man har vinnlagt sig om att rekrytera akademiska lärare från de deltagande länderna, som alla talar sitt språk (vilket i allmänhet är arabiska). Kurserna erbjuds över Internet på tre språk: arabiska, engelska och franska.

Inte bara bild- och ljudkanaler är skilda åt. Materialet bearbetas också bildmässigt efter språk. När en grupp från nätuniversitetet besökte Nettuno, överförde till exempel en skicklig grafikexpert textinslag för den arabiska versionen från en förlaga, som den egyptiska föreläsaren hade lämnat. Ingen i lokalen förstod vad det handlade om, men resultatet var åtminstone grafiskt elegant.

Just detta distansutbildningsmaterial är alltså avsett dels att ge exportinkomster, dels att knyta blivande ingenjörer i de aktuella länderna till italiensk ingenjörskonst och industri. Att materialet också producerats på engelska och franska visar tydligt på ambitionen att inte bara nå studenter i Europas närhet utan i hela världen.

Nätuniversitetets internationella kommitté sammanfattade sin rapport från ett besök på Nettuno: Det vore dumt att bortse från Italien som aktör på den globala utbildningsmarknaden!

Gunilla Sterner Kumm

New Lear

Rapport från EDEN-konfe

EDENs årliga, stora konferens ägde detta år rum i Italien, närmare bestämt i Science City, Città Della Scienza, som ligger en halvtimmes resa utanför Neapels centrum. I ett gammalt hamn- och industriområde ligger här en anläggning som liknar Tom Tits i Södertälje. Man vänder sig främst till barn och ungdomar som här kan leka teknik, göra experiment, arbeta med interaktiva bild- och ljudspel, lära sig om naturvetenskapens grunder, arbeta med datorer och mycket annat. Bredvid anläggningen ligger ett konferenscentrum där vi höll till.

Konferensen samlade cirka 550 deltagare från 45 länder och då inte bara från Europa. Här fanns deltagare även från Australien, Sydamerika, Nordamerika, Afrika och Asien. Från Sverige deltog 48 personer. Konferensens titel var alltså *"New Learning 2.0?"* med underrubrikerna *"Emerging digital territories"* och *"Developing continuities – New divides"*. Om detta handlade i stort de två konferensdagarnas inledande Keynote Speeches. Bland teman för de efterföljande seminarierna fanns till exempel "Emerging New Media and Technology Applications for Learning", "Media Solutions for Effective Learning", "WorkPlace Learning", "Teacher Training Empowered by New Technologies", "Socio-Economic and Inclusion Aspects of e-Learning", "How to use Web 2.0?" och "E-move/Virtual Mobility".

Från Sverige kom ett tiotal bidrag i form av "papers" samt medverkan i seminarier och presentationer. SNH – Samverkan för nätbaserad högskoleutbildning – bidrog med ett "paper" som hade titeln *Cooperation between Universities and Public Service TV and Radio – It really works*. I ett seminariepass om detta medverkade Lasse Bourelius, Blekinge Tekniska Högskola, Bo Malmström, Högskolan i Gävle, Brittmarie Myringer, Mittuniversitetet och undertecknad, Bo Svanteson, UR.

Jag spanade speciellt efter och försökte fånga upp ett antal för mig angelägna "trådar", så den här rapporten blir från min "infallsvinkel". Andra fångade förstås upp helt andra "trådar" i den innehållsrika konferensen.

Semantisk webb

Begreppet användes inte på konferensen. Med semantisk webb menar man, på ett ungefär, möjligheten att via dator söka och hitta information från en mängd olika datakällor, vilket förutsätter att informationen är beskriven med sådana metadata att min dator (eller egentligen datorprogrammet) kan hitta den. Konkret uttryckt att jag i en och samma sökning kan hitta texter, ljud och bild från olika databaser, olika mediebibliotek eller repositories, som man kallar dem på engelska.

En "guru" inom området Erik Duval, Katholieke Universiteit, Leuven, Bel-

"det finns mängder med metadata ifyllda enligt standardiserade elektroniska formulär. Men fungerar det? Nej. Vi överskölsjs."

gien, talade om detta i sitt keynote speech under rubriken *"The Snowflake Effect: Open Learning without Barriers"*. Han menade att lösningen är att skapa nätverk av repositories. Han tycks inte tro på att man med bra metadata kan hitta allt överallt. Han jobbar själv med ett projekt som heter ARIADNE (www.ariadne.eu.org). Via det nätverket kan man söka i en mängd olika mediebibliotek i världen. En annan adress att gå in på är (<http://globe-info-org>).

Duval talade om Open Educational Resources och gav en mängd exempel i snabbt tempo. 80 procent av innehållet är gratis. Behöver man ett

visst innehåll till sin undervisning finns det på nätet massor att tillgå. Det är bara att börja söka, att lära sig, att få vanan. Det mesta är förstås på de stora världsspråken. Bland de exempel han gav kan nämnas: Wikipedia, LeMill, MIT Open Courseware, Open Content Initiative (Open University), MACE (www.mace-project.eu), MELT – Learning Resources for schools (www.infomelt-project.eu).

Unique is what we seek

Från knapphet har vi gått till överflöd. Nu finns det för mycket, men det är ändå ett bättre problem än när det finns för lite. Problemet är att hitta och välja. Här är metadata viktiga. Och det finns mängder med metadata ifyllda enligt standardiserade elektroniska formulär. Men fungerar det? Nej. Vi överskölsjs. Vi får för mycket att välja mellan. Erik Duval utropade: "Electronic forms must die!" I stället lanserade han något som han kallar för "The Snowflake Effect". Vad är då det? Jo, att "av-sändaren" hjälper läraren/studenten att hitta det han/hon söker och att därvid utgå från det unika i en sökning. "Unique is what we seek". Det gäller att begränsa. Om man utgår från en unik "snöflinga", söker man efter andra "snöflingor" som är så lika den ursprungliga som möjligt och till slut får man en snöboll av lämplig storlek innehållande de lärresurser/läroböcker man behöver. Det behövs då alltså ett system som hjälper till med detta.

Duval talade om begrepp som "Open feedback" och "Attention metadata" och hänvisade till adressen <http://ariadene.c.ku/leuven.be/empirical>. Han talade om Google, att "We are beyond Google" och att också

ning 2.0?

ensen 13 – 16 juni 2007

”Google is beyond Google already”. Han talade om Amazon, Yahoo med flera. Vad dessa gör är att samla in information om vad lärare/studenterna (och andra förstås) söker. Med hjälp av tidigare sökningar kan man hjälpa den som söker att hitta rätt, det vill säga den mest adekvata informationen. I informationsöverflödet är det nödvändigt med den här typen av ”tracing” menade han, men man måste själv ha rätten att kunna kontrollera vilken information ”avsändaren” har om mig och mina sökningar. Han hänvisade till något som kallas Attention Trust.org och dess punkter: (1) Property, (2) Mobility, (3) Economy, (4) Transparency. Han avslutade med ungefär följande ord:

- From “scarce & search” to “abundance & find”
- Use the Snowflake effect
- Share and reuse
- Join Ariadne & Globe

Digital kompetens

Om sådant handlade också flera seminarier, men temat stod inte direkt i centrum. Kanske är det nu så att många studenter och lärare redan har en grundläggande digital kompetens, eller att utbildningsinstitutionerna mer eller mindre förutsätter att kompetens finns? I Norge har Vox – den nationella organisationen för vuxenutbildning utvecklat en beskrivning av vilken grundläggande digital kompetens som människor behöver för att kunna använda de tjänster som finns på nätet, såväl offentliga som privata. Bristande IT-kunskaper kan leda till att grupper av människor exkluderas från den här typen av information, tjänster och service vilket i längden kan leda till marginalisering i samhället. Seminariet hade rubriken *”E-Citizenship in Norway”*.

Det är alltså här fråga om samma typ av tankar som ligger bakom vårt svenska folkbildningsprojekt ”E-medborgaren” och SNHs distanskurs ”E-samhället”. Undersökningar har visat att många vuxna i Norge är rätt

så nöjda med sin IT-kompetens. De inser inte nödvändigheten av att uppdatera sina kunskaper. Särskilt stor är den här risken i yrkeslivet och i gruppen 55+. Därför etablerade den norska regeringen 2006 ett utbildningsprogram för grundläggande IT-kompetens i yrkeslivet. Under 2007 satsas 34.4 miljoner NKR för att möjliggöra ”IT-literacy, numeracy and digital training” på arbetsplatser. En interaktiv kurs ”ABC pc” har utvecklats. Den riktar sig till nybörjare och är gratis. Den finns på nätet, även i engelsk version, på adress www.abcp.no/english.

Didaktik och e-learning

Även här visar norrmännen framfötterna. I ett seminarium med titeln *”Knowledge promotion in Norway: Implementation of new national curriculum for all grades initializing new learning by means of digital tools”* berättade en representant för ”The Norwegian Directorate for Education and Training” om hur man försöker koppla samman kursplaner med digitala läresurser.

Man har konstruerat en databasmodell för kursplaner. Dessa publiceras på internet så att såväl lärare som elever och föräldrar kan ta del av dem. Man använder en ISO standard vid namn Topic Map som gör det möjligt att beskriva och förstå kursplanernas komplexa kunskapsstrukturer och att associera dem med informationsresurser. Det här systemet ger stor frihet, menar man, att på lokal nivå göra professionella val av arbetsmetoder och läromedel. Man menar att användningen av den här databasen bidrar till att stimulera både elever och lärare, att förbättra de pedagogiska och didaktiska strategierna, att använda mer varierande och anpassade metoder och att ge nya möjligheter till samarbete.

Man har alltså stora förhoppningar på det här digitala ”verktyget”. Bör ock-

så nämnas att i Norge många förlag på nätet bland annat ”The Norwegian School Net” redan erbjuder läresurser som är direkt kopplade till kunskapsmål i kursplaner.

För mer information:

http://publisering.skolenettet.no/laereplaner/restricted/fag_lp_open.aspx?id=10062
<http://skolenettet.no/templates/Page.aspx?id=9339&scope=ScopeLaerAns>

Bloggar, användargenererat material och vuxnas lärande

Om sådant handlade ett tiotal seminarier. Det här är ju ”inne” just nu. Jag väljer att berätta om två seminarie-

”The Open University har satsat 7.5 milj euro för att utveckla en integrerad virtuell lärmiljö (VLE) för 200.000 distansstuderande”

pass som handlade om Wikis. Det första hade rubriken *”Collaborative Learning in a Wiki Environment: Case Study of a Requirements Engineering Course”*. Presentatörerna kom från The Open University i England och som nästan alltid när det gäller bidrag därifrån var det här intressant att lyssna till. The Open University har satsat 7.5 milj euro för att utveckla en integrerad virtuell lärmiljö (VLE) för 200.000 distansstuderande. Man använder lärplattformen Moodle, som är en Open Source-plattform. Just nu håller OU på att utveckla denna, bland annat integrerar man bloggar, wikis och podcating. Det här är på väg att förändra det sätt på vilket studenternas lärande planeras av lärarteamen. Totalt är över 7000 lärare/handledare berörda.

Wikis används för samarbete i små grupper där varje deltagare kan bidra som ”författare”, bloggar används för att underlätta reflektivt lärande och

kommunikation genom att studenterna där kan uttrycka sig själva, sina tankar och idéer. Podcasts gör föreläsningar tillgängliga för studenterna just när de behöver dem och har möjligheter att ta del av dem. Utvärderingen av ”The Engineering Course” visar dock att lanseringen av de här nya lärmöjligheterna inte är problemfri. Först måste man få studenterna att lära sig vad en Wiki och en blogg är för något. Sedan måste man hitta på någon slags ”isbrytaraktivitet” för att få igång det hela. Därefter specificera passande kriterier för det som ska göras med hjälp av verktygen. Studenterna har efteråt tyckt att det har varit nyttigt att utbyta idéer med andra på bloggarna och att wikis varit ett bra medium för kollaborativt arbete, men för att det ska fungera krävs regelbundna bidrag från alla gruppmedlemmar. Dessutom: det tar tid! Kollaborativt arbete av den här typen är mycket tidskrävande.

Någon student uttryckte sig ungefär så här: Tidigare gav e-learning mig möjligheter att anpassa studierna till mitt liv. Nu krävs det nästan att jag organiserar mitt liv runt studierna. Dessutom har det förekommit på bloggarna att studenter kritiserat andra studenters inlägg utan att komma med egna konstruktiva bidrag. En av flera slutsatser är att man måste förbättra ledningen av grupperna.

Wikis i språkkurser

Ett andra seminariepass handlade om hur man använder Wikis i språkkurser. Presentationen gjordes av representant från The Open University i Israel. Med Wiki menar man en applikation som gör det möjligt för studenter att gemensamt, snabbt och enkelt skapa och redigera innehåll på webbsidor. I språkkurserna har man använt wikis för samling av glosor, för textanalys, för problemstyrt lärande och för svar på frågor. Wikis kan också användas till att bedöma studenternas

bidrag till och aktivitet i kursen som grund för betygsättning. Studenterna uppskattar wikis som mycket nyttiga och användbara i kurserna men ägnar tid åt dem enbart om de är obligatoriska. I de kurser där wikis var frivilliga var det bara 21 procent som bidrog.

Det var, som sagt, flera seminarier som handlade om användargenererat material, men inga som tog upp användargenererad video och audio.

”Tidigare gav e-learning mig möjligheter att anpassa studierna till mitt liv. Nu krävs det nästan att jag organiserar mitt liv runt studierna”

Det hade jag nog väntat mig med tanke på allt som skapas och finns på sajter som YouTube, Myspace, Facebook, Flickr. Den typen av skapande har tydligen ännu inte riktigt hunnit in i utbildningssammanhangen, åtminstone inte på akademisk nivå och inte så att det kan presenteras i seminarier på en sådan här konferens.

Portföljer

Tre seminarier handlade om virtuella portföljer. Ett hade titeln *”ICamp Portfolio of Integrated Open Source e-learning Tools and Systems”*, ett samarbetsprojekt mellan Finland och Estland med syfte att hjälpa lärare och utbildningsinstitutioner att välja passande verktyg för sin utbildning (www.icamp-project.org). Ett annat hade titeln *”Experiential Learning E-portfolios: Promoting Continuity between Academic and Workplace Learning through ICTs”* och presenterades av en kvinna från USA.

En e-portfölj gör det möjligt för studenter och för människor i förvärvslivet att dokumentera och presentera vad man lärt sig såväl genom studier som i yrkeslivet. Användning av foton, video, hyperlänkar och annan

kommunikations- och informations-teknologi inom ramen för portföljerna ger en annorlunda dynamik än ren pappersinformation när inlärnings-erfarenheter, kunskaper och kompetens bedöms.

Ett tredje seminarium handlade om *”ePortfolio Projects – Austrian’s contribution to the e-European Action Plan”*. Presentatör var en professor från Danube University Krems. Han pratade om e-Portfolios som

- (1) “a learning tool” för formellt och informellt lärande,
- (2) som en grund för bedömning av erhållna kunskaper och färdigheter,
- (3) som en grund för ansökningar om arbete,
- (4) som ett dokumentationsverktyg som kan användas i varierande syften därutöver.

Det här med e-portföljer kom också in i några andra seminarier och även keynotes utan att där vara huvudnumret. Till exempel finns ett europeiskt projekt som heter KITE och vars syfte är att en e-portfölj inte ska vara ”a dead end”, utan att data ska kunna exporteras via internet, dock på ett sådant sätt att personliga data är skyddade (www.kite-eu.org).

Digital pedagogik – finns den?

Ja nog verkar det så. Åtminstone finns det massor av synpunkter på vad det kan vara. Människans potential att lära är densamma som den alltid varit men IT-tekniken och internet ger nya möjligheter. Verktyg för lärande har varit viktiga genom människans hela historia.

Keynotes och seminarier handlade om nya sätt att lära utifrån teoretiska perspektiv, nya typer av sociala nätverk för lärande, mobilt lärande, lärande genom spel, lärande i 3D virtuella världar (typ Second life), ”Narrative Based e-Learning”, simulering, ”Open Courses, Open Content, Open Educational Resources”, nya möjligheter för funktionshindrade, nya bedömnings- och utvärderings-

2.0?

16 juni 2007

möjligheter. Men något försök att definiera digital pedagogik gjordes inte vad jag vet. Det lär knappast kunna gå. Vad det är frågan om är att nya verktyg sätts i händerna på oss människor.

Övrigt

Annat på konferensen handlade mer allmänt om vad Web 2.0 kan komma att innebära, om design av e-learning-kurser, om podcasting och hur man kan integrera digitala biblioteksresurser i e-learning (The Open University Library, UK), om hur man ska kunna implementera e-learning på universitetet och stödja lärarnas användning av ny teknik.

Flera seminarier handlade om bedömning av kunskaper och färdigheter, om kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. Det här med undervisningens kvalitet tycks vara en viktig fråga i många länder. Bara ett seminarium handlade om upphovsrätt.

Av speciellt intresse för mig var ett seminarium om pedagogiska principer för design av utbildningsvideo, ett annat om att göra rätt medieval, ett om "Training with digital terrestrial television" (Italien), och ett seminarium om "Interactive Educational Television: A Digital Bridge for the Knowledge Gap" (Grekland).

För ett år sedan, på EDEN-konferensen i Wien, handlade inget seminarium om tv/video, vad jag kan komma ihåg, förutom SNH/URs seminarium där vi gav exempel från kurser där UR producerat program. I år handlade fem seminarier om tv-mediet. Dessutom togs tv-mediet upp i ett av konferensens inledande keynote speeches. Det var professor Michael Graham Moore, The Pennsylvania State University i USA, som undrade om det nu inte är dags igen för kvalitetsproduktioner. Universitet, lärare och studenter kan

producera en hel del, men de är svårt att ersätta det som de professionella produktionsbolagen kan göra. Moore blickade tillbaka på de tv-kurser som sändes ut över Amerika för 20-30 år sedan, programserier som stöddes av Annenbergstiftelsen i Washington. De samlade tusentals distansstuderande. Samma sak gällde ju även i Sverige då UR mellan 1985 – 1995 var Sveriges största distansutbildare i

nu i en ny miljö: den digitala, den virtuella. Det här var väl ett uttalande som inte väckte någon större uppmärksamhet eller respons. Några såg det kanske som en gammal professors "nostalgitripp". Men vi från UR noterade förstås vad han sade. Jag tror han har rätt.

Bo Svanteson

"Den tiden är nu förbi men professionella produktioner behövs, fast nu i en ny miljö: den digitala, den virtuella"

samarbete med universitet och högskolor, Liber Hermods och studieförbund. Den tiden är nu förbi men professionella produktioner behövs, fast

Ny ordförande i EDEN

På EDENs årsmöte i samband med konferensen i Neapel avtackades Ingeborg Bö som suttit som ordförande sedan 2003. Till ny ordförande valdes Alan Tait, Pro-Vice-Chancellor (Curriculum and Awards), The Open University, United Kingdom. Sverige har för närvarande ingen representant i EDEN Executive Committee, men Norden företräds av Tapio Koskinen, Head R & D, Lifelong Learning Institute Dipoli, Helsinki University of Technology, Finland, och nyligen invalde Morten Flate Paulsen, Professor of Online Education, Director of Development, The NKI Internet College, NKI Distance Education i Norge.

Lärande i Second Life och andra 3D-miljöer – vad lär man sig?

Second Life var hett i våras. Sverige öppnade ambassad och högskolor tävlade om att vara först ut i "Det andra livet" med att erbjuda utbildningar och underhållning. Idag är sajter som Facebook hetare. Sett ur ett lärandeperspektiv känns det redan som man tränar tillbaka till våren 2007. Det var ju då som det skulle hända. Men vad hände? Second Life föll i media, men kommer fenomenet att etablera sig på sikt?

Först av allt: en kort sammanfattning av vad Second Life är. Second Life (SL) är en virtuell community i 3D-miljö. Du skapar ditt eget alter ego i SL och går omkring och tittar på byggnader, pratar med andra avatarer, spelar spel eller bara går. Det är som ett modernt dataspel utan egentligt spelmoment inbyggt i det hela. Anledningen till att vara där är skapad av användarna; sociala och ekonomiska incitament är de vanligaste orsakerna.

Norrlands inland

Det finns de som tycker att SL är som Norrlands inland: mycket ensligt. De har fog för sitt påstående. Second Life har i slutet av juli en digital landarea på 780 000 kvadratkilometer. Man hade då mer än dubblat sin landareal på ett halvår.

"Riktiga" Sverige har en landarea på 450 000 kvadratkilometer. Second Life är alltså snart dubbelt så stort som Sverige. Ta detta i betänkning när du får reda på att det i regel är mellan 20 – 60 000 inloggade samtidigt. En normal svensk småstad till invånarantalet alltså, utspritt på en yta nästan dubbelt så stort som Sverige – det blir värre än norrlands inland.

Kalmar, Molde och Missouri

Kalmar Universitet har startat ett samarbete med Högskolan i Molde (Norge) och University of Missouri (USA) där man på sin egen ö i Second Life ska undersöka hur pass bra plattform SL är för livslångt lärande. Lärande via social interaktion i 3D-miljö alltså. Kan det vara något? Svaret får du på Kamimo Island.

De öppnade portarna den 21:a september och är väl värda ett besök.

Fler försöker lära. Svenska Institutet, som ska sprida bilden av Sverige utomlands, var först ut med en ambassad i Second Life. Där kan du med jämna mellanrum gå nybörjarkurser i svenska, lära dig om svensk konst, lyssna och lära mer om svensk kultur, samt se hur Raoul Wallenbergs arbete pågick sent under andra världskriget.

Men frågan är om inte det spontana lekande lärandet fortfarande är det som fungerar bäst i 3D-världar ännu? En kollega till mig spelade det extremt våldsamma spelet "Grand Theft Auto Vice City", ett spel om maffian i 80-talets Miami. Man får tycka vad man vill om lämpligheten i det spelet, men till den killens stora förvåning hittade han rätt bra i Miami när han besökte staden 2002, helt beroende på att han kört omkring i bil och jagat mafiosos framför dataskärmen.

Second Life är en spännande utveckling av Internet som lärandeplattform, men än är det inget allvarligt alternativ till andra lärplattformar. Om du vill hålla dig ajour med utvecklingen på nätet så bör du skaffa dig en avatar i Second Life eller liknande. Men satsa inte för mycket av din tid och dina pengar. Framtiden för Second Life är fortfarande långt borta.

*Andreas Skoglund
andreas.skoglund@livechannel.se*

Andreas Skoglunds alter ego Rotan Mendes stöter på en förvirrad nykomling i Second Life

Internetbaserad utbildning – e-learning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reglerna för att sälja e-learning till länder i hela världens görs möjliga för offentligt finansierade utbildare. Utbildningen ska vara individuellt anpassad i mesta möjliga mån, vilket innebär att flexibla lösningar måste eftersträvas på alla utbildningsområden.

Distansutbildning har en stor och viktig funktion att fylla allt eftersom det livslånga lärandet ökar i betydelse. Distansutbildning som utbildningsform är värdefull, speciellt för studerande som av familje- eller arbetsmarknadsskäl inte kan flytta till den ordinarie högskoleorten.

Nätuniversitet spelar därmed en viktig roll i den högre utbildningen. Distansutbildningar har ökat i betydelse genom lokala lärcentra. Likvärdiga kvalitetskrav som ställs på traditionell högskoleutbildning måste ställas på distansutbildning. För denna utbildning spelar den internetbaserade utbildningen en stor roll, en utbildningsmetod som går under begreppet e-learning. E-learning är ett begrepp som ger närmare 150 miljoner träffar på Google, vilket visar att det finns ett internationellt intresse för detta internetbaserade inlärningsystem.

Informations- och kommunikationsteknikrevolutionen (IKT) har medfört stora möjligheter och utmaningar

Riksdagsledamöterna Jörgen Johansson och Birgitta Sellén motionerar för möjligheten att sälja kurser utomlands.

för undervisning på olika nivåer, och gett människor nya förutsättningar att delta i kursverksamhet och utbildning. De kan delta på "sina villkor" och utbildningen blir flexibelt anpassad. En utbildning där den studerande

har kontakt med sin lärare via text, ljud och bild men också fysiskt om de så önskar.

E-learning är en viktig fråga inom EU. Ett flerårigt program för e-learning har genomförts inom EU. Kommissionen kommer att presentera en utvärdering av programmet i slutet av 2007. Syftet med programmet har varit att förbättra kvaliteten på och tillgängligheten till de europeiska utbildningssystemen.

Programmets övergripande mål är att stödja och ytterligare utveckla en effektiv användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i de europeiska utbildningssystemen. Det handlar om att främja en utbildning av hög kvalitet och att anpassa utbildningssystemen till kunskaps-samhällets behov och till den europeiska modellen för social sammanhållning.

Bland programmets särskilda mål är följande:

- Att undersöka och främja olika metoder att använda e-lärande för att stärka social sammanhållning och personlig utveckling, stimulera den interkulturella dialogen och bekämpa "IT-klyftan".

- Att främja och utveckla användningen av e-lärande som ett verktyg för att främja livslångt lärande i Europa.

Det är bra att vi samarbetar mellan länder inom EU. Men dessa målsättningar som finns inom EU bör överföras även till länder utanför EU-länderna. Vi lever i en värld där vi mer och mer samarbetar över gränserna mellan länder i hela världen. Det bör vi bejaka genom att bl.a kunna sälja kunskaper, som vi har i Sverige när det gäller e-learning, till länder runt om i världen.

Det finns folkhögskolor i Sverige som gärna säljer e-learningprogram till andra länder, men regleringsbrev är skrivna så kan man inte sälja dessa program eftersom de har statliga pengar. Om man däremot skapar ett bolag vid sidan av den ordinarie verksamheten så kan man exportera e-learningen till andra länder även utanför EU.

I Finland har de ändrat sina regler vilket innebär att de offentliga utbildarna kan sälja direkt till andra länder. Vi bör kunna göra likadant i Sverige. Regeringen strävar efter att förenkla olika regler i landet och detta är exempel på ett område där man bör kunna ändra reglerna när det gäller offentliga finansierade utbildare, så att de kan sälja utbildning genom e-learning till intresserade länder runt om i världen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Birgitta Sellén och Jörgen Johansson

Notera: Birgitta Sellén var en av de politiker som deltog i SVERDs hearing den 19 september.

Det numera traditionella seminarieriet "Under nya hattar", där ny forskning presenteras, hade i år integrerats i SVERDs höstkonferens. Under konferensens andra förmiddag berättade tre forskare om sina resultat och tankar och diskuterade med seminariedeltagarna.

Intressa

Lärande i arbetslivet – ett komplext samspel

Den första av årets talare "under de nya hattarna" var Maud Baumgarten från FoU-Centrum i Söderhamn. Hon disputerade förra året på Linköpings Universitet med sin avhandling "Anställdas deltagande i läraaktiviteter. En studie av arbetsplatslärande i ett industriföretag."

Maud Baumgartens avhandling behandlar en grupp industriarbetares deltagande i olika läraaktiviteter på arbetsplatsen i samband med en organisationsförändring. Företaget var i behov av mångkunnig personal och organiserade därför läraaktiviteter. Syftet i avhandlingen var att beskriva anställdas deltagande i dessa läraaktiviteter i termer av faktiskt deltagande och inställningen till deltagande, samt att förklara eventuella skillnader.

I avhandlingen förstås deltagande i termer av motivation som utvecklas i ett komplext samspel mellan individrelaterade faktorer och faktorer som har med arbete, läraaktiviteter, förändringsprocess och yttre omgivning att göra. De motivationsteorier som används är förväntan-valensteori, arbetsrelaterad teori samt en kontextuell motivationsteori.

Studien baseras på en fallstudie inom en avdelning vid ett traditionellt produktionsföretag. Det huvudsakliga empiriska materialet utgörs av intervjuer med de industrianställda. Dessutom genomfördes ett flertal infor-

mella studiebesök på arbetsplatsen, liksom dokumentinsamling och informantintervjuer.

I resultatet framträder tre grupper med olika deltagarmönster, som utifrån mönstren kan benämnas de "engagerade", de "motvilliga" och de "osäkra". Det visar att industrianställda inte är någon enhetlig grupp. För gruppen "engagerade" fanns få hinder för att delta i läraaktiviteter. De hade även egna personliga motiv för deltagande. De individrelaterade förklaringsarna tycks vara särskilt viktiga för att förklara motivationen. Dessa deltagare hade kommit in i något som kan beskrivas som positiva lärspiraler. Gruppen "motvilliga" såg inte deltagandet i läraaktiviteter som något viktigt. De var inte överens om företagets mål och kände sig inte delaktiga i förändringsprocessen. De kontextuella förklaringsarna har alltså ett stort värde för att förstå deltagandet i denna grupp. Gruppen "osäkra" hade låg tilltro till sin förmåga, och hade ringa erfarenhet av tidigare läraaktiviteter. Hur läraaktiviteterna var utformade, var särskilt viktigt för denna

grupp. De "osäkra" liksom de "motvilliga" tycks ha kommit in i negativa lärspiraler.

- Lärande i arbetslivet är ett spännande och angeläget ämne, sade Maud Baumgarten. Arbetslivet blir överlag mer komplext och kunskapsintensivt, och lärandet får därmed en nyckelroll. Man vet av tidigare forskning att kompetensinsatser på företag inte alltid får avsedd effekt. Studien visar på ett grundläggande problem med hur läraaktiviteter på arbetsplatser vanligtvis organiseras, nämligen att de utgår från ett kollektivt tänkande, förklarade Maud. Man gör ett koncept för t ex alla industriarbetare, istället för att ta fasta på att både individer och organisatoriska omständigheter är olika inom ett och samma kollektiv. Forskningsresultatet visar på vikten av att utgå från individens förutsättningar, t ex erfarenheter och självförtroende, men också hur lärandet organiseras. Det handlar om ett komplext samspel mellan individuella och organisatoriska faktorer.

Klas Lehnberg modererade diskussionen mellan forskarna och publiken.

nt under hattarna

Utveckla undervisningen med IT - lära av eleverna

Nästa talare "under de nya hattarna" var Jonas Almqvist, som berättade om sin forskning utifrån sin avhandling *Learning and Artefacts. On the Use of Information Technology in Educational Settings*, som han disputerat på vid Uppsala Universitet.

Det är inte tekniken som styr undervisningen. Elever använder sig av IT utifrån vilka vanor och förväntningar de har. Detta är något som både lärare och läromedelsförfattare kan lära sig av, anser Jonas Almqvist.

- På 90-talet, när IT gjorde sitt intåg i de svenska skolorna, fanns det en mycket stark teknikoptimism. Men det är inte tekniken, utan elever och lärare som tillsammans formar undervisningen och hur de vill använda sig av IT i klassrummet, menar Jonas Almqvist.

Han har bland annat genomfört tre klassrumsstudier av hur elever löser olika uppgifter med hjälp av datorer och internet.

Rätt svar kräver rätt fråga

I en av studierna spelade eleverna ett cd-romspel inom kemi. Spelet var uppbyggt så att de, för att kunna gå vidare, måste lösa olika uppdrag. I ett fall handlade det om att öppna en låst dörr. Eleverna antog att de skulle söka efter en nyckel. Men det "rätta" svaret var att de skulle slänga ett bilbatteri på dörren, så att syran frätte sönder den.

- Eleverna gissar utifrån sin erfarenhet. För att få rätt svar måste man fråga på rätt sätt. I det här fallet borde läromedelsförfattaren ställt frågan ur ett kemiskt perspektiv, inte hur man öppnar en dörr, sade Jonas Almqvist. Frågor ställda i fel typ av kontext försvårar lärandet.

Bara hitta eller kritiskt granska

Vid ett annat tillfälle skulle eleverna söka på internet efter information om växthuseffekten och skriva tre me-

ningar om det som de tyckte var viktigast att veta. De fick tillgång till Skoldatanätets länkskaffereri. Samtliga 14 elever genomförde uppgiften snabbt och effektivt. Och alla hade skrivit ner liknande meningar -kopierade från den webbplats som fanns först i listan över det efterfrågade området.

- Frågan det här landar i är vad som hade krävts för att de skulle ha jobbat på ett annat sätt, och i stället kritiskt värderat och sållat bland informationen, sade Jonas Almqvist.

"Det hade krävt att läraren skulle varit mer aktiv, manat dem till att tänka själva och ställt följdfrågor. För att få elever delaktiga krävs många timmars diskussioner om själva ämnet"

Han menar att resultatet inte behöver vara dåligt – om det bara handlar om att lära sig hitta information på internet. Men om man vill att eleverna ska lära sig kritiskt granska vad som finns på nätet och välja ut det som är mest centralt, behövs ett annat upplägg.

Läraren måste vara mer aktiv

- Det hade krävt att läraren skulle varit mer aktiv, manat dem till att tänka själva och ställt följdfrågor. För att få elever delaktiga krävs många timmars diskussioner om själva ämnet och hur man värderar information, säger Jonas Almqvist.

Enligt honom handlar det om att hitta ett sätt att diskutera teknikanvänd-

ningen i skolan. Det gäller att skapa ett språk för varför och hur man ska använda sig av datorer, och sedan diskutera detta med eleverna.

- Det är viktigt att se både lärare och elever som medskapare av undervisningen. Genom att acceptera att eleverna deltar, kan läraren vinna mycket. Visst kan det leda till att undervisningen förändras allt eftersom eleverna släpps in. Men samtidigt leder det till att eleverna blir mer aktiva.

I sin pågående forskning studerar Jonas Almqvist hur NO-undervisningens innehåll formas i olika undervisningssituationer. Särskilt fokus ligger på att undersöka hur användningen av tekniska hjälpmedel bidrar till denna verksamhet. Det empiriska materialet består i huvudsak av videoinspelade klassrumssituationer.

Fortsättning på nästa sida...

Intressant under hattarna

Distansutbildning – digital utmaning för lärarutbildningen

Sist av talarna ”under hattarna” var J Ola Lindberg, Mittuniversitetet, och Anders D Olofsson, Umeå Universitet, som vid Umeå Universitet disputerat på en avhandling med titeln *”Training teachers through technology. A case study of a distance-based teacher training programme”*. Avhandlingen har en filosofisk hermeneutisk ansats där begreppet ”edukation” används för att tolka distansutbildning i ett socialt sammanhang.

Lärarutbildningen på distans skulle kunna bli bättre om tekniken användes på ett mer kreativt sätt, menar forskarna. Med hjälp av webbkamera skulle man kunna sända direkt från ett klassrum. Via nätet kunde lärarstudenterna diskutera vad de ser. Deras studie av ett distansutbildningsprogram för lärarstudenter tyder på att den lärarutbildning som i dag bedrivs på distans med hjälp av digitala lärplattformar är mer lärar- än studentcentrerad och skulle kunna bli bättre om tekniken användes på ett mer kreativt sätt.

J. Ola Lindberg och Anders D. Olofsson har i sitt avhandlingsarbete undersökt studenters och lärarutbildares erfarenheter av distansutbildning för blivande lärare på olika stadier, från förskola till gymnasium. I utbildningen användes en textbaserad digital lärplattform med diskussionsforum, chat, e-post, digital portfolio och annat stöd för studiegruppens arbete. Studien visar att utbildningens fysiska träffar varit nödvändiga, inte minst för att studenterna ska socialiseras in i läraryrket och lära sig att göra de moraliska och etiska överväganden som är viktiga för varje lärare. J. Ola Lindberg och Anders D. Olofsson tror dock att digital bild och video skulle kunna bidra till att dessa utbildningsmål uppnås.

Direktsändning från verkligheten

- Med hjälp av en webbkamera skulle man kunna sända direkt från ett klassrum och se vad som händer där. Via nätet kunde då lärarstudenterna diskutera vad de ser. En ”kollaborativ dialog” skulle skapas utan att alla behöver resa in till utbildningsorten. Även vanliga digitala kameror och videokameror skulle kunna bidra till

att höja kvaliteten på distansundervisningen, menar de båda forskarna.

- En videoinspelning från till exempel en kemilektion kan belysa hur pojkar och flickor agerar under en laboration och skapa underlag för samtal om könsrollsfrågor. Om man samlar videoinspelningar i en databank kan de också användas av andra lärarstudenter.

Administrationen tar lätt över

Syftet med lärplattformen var att bidra till studenternas gemensamma lärande och sociala utbyte mellan de fysiska träffarna. Lärarutbildarna uppmanade också studenterna att aktivt använda sig av lärplattformen och både enskilda och gruppbaseade studieuppgifter lades ut där. Men trots ambitionerna att skapa samverkan mellan studenterna via en lärplattform kan forskarna se anledningar till att en sådan inte uppstår.

- När man använder plattformen för att lägga ut scheman och organisera utbildningen finns risken att det administrativa tar över. Och har det pedagogiska innehållet en betoning på individuella examinations- och arbetsformer och lärarbestämt innehåll stimuleras inte dialog och gemensamt utvecklande av kunskap i lika hög utsträckning.

Bilden av en ”traditionell” utbildning bekräftas när forskarna frågar lärarstudenterna om deras syn på distansutbildningen.

Lärande för alla parter

Det är den individuella examinationen studenterna har fokus på, inte gruppens gemensamma diskussioner och arbeten.

Trots att det digitala stödet i dagens distansutbildningar har brister är J.

Ola Lindberg och Anders D. Olofsson övertygade om att digitala lärgemenskap kan få stor betydelse för såväl lärarstudenter som för yrkesverksamma lärare i framtiden.

- Det kan bli ett lärande för alla parter, inte bara för lärarstudenten. Det är inte så lätt för en yrkesverksam lärare att hålla koll på nya forskningsrön, men en nätbaserad lärgemenskap kan bidra till det. VFU:n är ett bra tillfälle för att skapa lärande för såväl lärarstudenterna som lärarna på VFU-skolorna – och för den delen även lärarutbildarna, menar Ola och Anders.

I skolverksamheten skapar man föreställningsvärldar

Under SVERD-seminariet tog forskarna också upp frågan om vad digital kompetens för lärare egentligen är:

Teknisk kompetens
Kommunikativ kompetens
Pedagogisk kompetens
Etisk kompetens

De diskuterade också OLC (online learning communities) som ett internationellt etablerat begrepp som vi använder oss av som en metafor och ett teoretiskt verktyg, och som enkelt uttryckt handlar om hur människor kommunicerar och skapar något tillsammans på nätet. (jfr Jobring). Och så betonade de att i skolverksamheten skapar man föreställningsvärldar.

Gunilla Sterner Kumm

Learning in the Workplace

- inspirerande konferensdagar i Köpenhamn

Den nordiska konferensen Learning in the Workplace den 23-24 maj i Köpenhamn blev annorlunda och innehållsrik. Här möttes aktörer från olika områden under ett hektiskt dygn, där det handlade om att inte bara berätta och referera utan också om att använda verktyg och applikationer på ett aktivt sätt. En del av konferensen var avslutningen på NordFlex-projektet, som vi berättat om i flera tidigare nummer av Per Distans. Finansierat av NordPlusVoxen-programmet har projektet pågått sedan halvårsskiftet 2005 och i fokus har bland annat virtuella konferenser på nätet varit.

Tillsammans på riktigt för första gången

Det var som om alla var bekanta fast man ändå inte riktigt kände igen varandra till utseendet. Någon hade en helt annan färg på håret och såg mycket yngre ut. Någon var större och sedan var det någon man inte kände igen förrän konferensen var inne på sin sista timme. Så kan det gå om man lärt känna varandra genom videomöten på nätet.

Som små porträtt i rutor har man tillsammans diskuterat väsentliga spörsmål om lärande. Ansiktena var bekanta men ändå inte, för man har inte så mycket att gå på om man ser varandra som små frimärken på skärmen som ibland blir lite större när man tar till orda i det röststyrda systemet.

Olika konferensspår

Konferensen var alltså uppbyggd på tre spår – de nyss nämnda läroobjekten, m-learning och lärande i företagsvärlden. Det danska ministeriet för vetenskap, teknologi och utveckling stödde särskilt spåret med m-learning. Detta och NVLs intresse för lärande i arbetslivet gjorde att det blev en välbesökt konferens med många namnkunniga experter och företag representerade.

SMS, wikis och videomöten på nätet som arbetssätt på konferensen

En konferens anordnad av ledande nordiska aktörer inom flexibelt lärande använde naturligtvis omfattande inslag av ny teknik. Programmet, presentationer och talare och deras dokumentation lades ut på en wiki någon dag före konferensen. Dit inbjöds alla konferensdeltagare med hjälp av ett sms. Anrop om att delta i särskilda intressegruppsmöten i samband med pauser och måltider duggande sedan tätt.

För att undvika irriterande spring mellan de tre konferensspårens presentationer hade alla uppmanats ta med sin bärbara pc. Då fick de nämligen möjlighet att spana in vad som hände i de mötesrum man inte själv befann sig i genom att samtidigt se webbsändningar med hjälp av verktygen Marratech, Breeze och PY.

Slutligen gjordes, som sig bör, en enklare utvärdering av konferensen då deltagarna besvarade ett antal frågor på SMS som ställdes i anslutning till den avslutande programpunkten.

Under konferensen presenterades erfarenheter från en mängd olika verksamheter och projekt.

InterAct handlar om att lärande ska vara roligt

Internetbaserade problemlösande rollspel på arbetet talade Randi Husemoen från Vox i Oslo om. Som pro-

”Bärande är också att det ska vara roligt. Simuleringarna ska vara medryckande och ge utrymme för många personliga infallsvinklar”

jektledare för Leonardoprojektet InterAct delade hon med sig av erfarenheterna av att i internationell projektform träna några av de nya basfärdigheterna. I detta fall handlade det om kommunikation med ny teknik, språk och förhandlingar. Motivation är en avgörande faktor i allt lärande, framhöll hon. Bärande är också att det ska vara roligt. Simuleringarna ska vara medryckande och ge utrymme för många personliga infallsvinklar. Då blir lärandet autentiskt och kan nästan omgående överföras till verkliga arbetssituationer.

Hur betydelsefulla är virtuella utbildningsmöjligheter?

Den frågan försökte Tarja Koskinen-Nisula från Finland besvara. Hon arbetar på Rastor Oy.

Företaget har mångårig erfarenhet av kompetensgivande tvååriga kurser i ledarskap och innovation. Uppläggningsen är starkt distansbetonad med bara 10 träffar under den tvååriga utbildningen. Resten av lärandet stöds virtuellt genom lärplattformen Optima och diskussioner på Moodle. Just detta är betydelsefullt. Man kan sköta studierna oavsett tid och plats.

Kursdeltagarna vittnar också om att den här kursuppläggningsen är den enda chans de har att kunna få delta i någon utbildning på detta område. De anser att den är aktuell och i linje med utvecklingen i arbetslivet.

Isländsk infrastruktur

Hrobjartur Arnason, Islands Pedagogiska Universitet, var en av konferensens stöttepelare som uppmuntrade och hjälpte många i de både trevande och frejdiga proven med ny digitala applikationer. Inte minst gällde det konferensens wiki från Wetpaint (se länk nedan).

Den som vill ta del av presentationerna och en del kommentarer kring dessa kan lätt registrera sig och vara med i efterdiskussionen.

Länkar

<http://www.statvoks.no/interact>
<http://www.rastor.fi>
<http://distans.wetpaint.com>

Dokumentation: En utförlig dokumentation av hela konferensen finns på NVLs hemsida www.nordvux.net

Erica Sahlin

Snabbt och engagerat: WebbTV

WebbTV är idag den snabbast växande trenden på Internet. Det kan vara dags att titta till konceptet för att veta hur vi ska handskas med mediet. Vad får WebbTV för konsekvenser i utbildningen? Tre trender är mycket tydliga:

1. **Fler kan vara sändare**
2. **Mottagaren väljer när, var och hur**
3. **Snabbhet och engagemang är avgörande för att behålla intresset hos mottagaren**

Fler kan vara sändare

För tio – femton år sedan var det dyrt att nå ut med rörligt ljud och bild till sin publik. Kamerautrustningen hade i och för sig blivit billigare och mer tillgänglig för allmänheten. Men distributionen var den stora haken. Antingen skulle du ut på en TV-kanal, eller så fick du skicka videoband med post. Vissa myndigheter och teknikbolag experimenterade med videokonferens, men ingen hittade ett tilltalande gränssnitt för spontan användning.

Med dagens teknik kan man antingen använda YouTubes gratisjänst för att lägga upp sina videoklipp, eller så lägger man helt enkelt upp sina videofiler på sin server och låter intresserade ladda ned dem för att titta på sin dator. Distributionen har blivit en liten del av den totala IT-kostnaden. Med lägre kostnader följer fler sändare. Vi ser ett ökat utbud av kommunfullmäktigesändningar, mer eller mindre seriösa videobloggare, sport och inte minst utbildning. Makten om vad som ska sändas skjuts från de tidigare kanalerna (till exempel SVT, UR eller nätuniversitet) till en betydligt bredare skara sändare som administrerar sina egna kanaler.

Fler sändare ger mer utbud till en skara människor som redan har begränsat med tid. Alltså blir konkurrensen om mottagarens gunst betydligt hårdare. En kurs i spanska ska inte längre bara vara tillgänglig, den ska vara tilltalande och konkurrera ut bland annat mottagarens lust att se både *Desperate Housewives* och alla spanskakurser som finns i cyberrymden.

Mottagaren väljer

Med den ökade konkurrensen, både från utlandets utbildningsinstitutioner och små amatörutbildare lokalt förskjuts makten om utbildningen inte bara till sändarna. Även mottagarna får en ökad makt att välja vad som ska

konsumeras och vad de ska lära sig. Det är nya tider när en student i matematik kan ignorera sin egen lärare och istället ladda ner betydligt mer tilltalande videobloggar i matematik av en lärare från Stockholms förorter. (Se länk till Broängskolan sist i artikeln). Den sändare som lyckas engagera sin mottagare vinner. Förr vann den lärare som kontrollerade kanalerna till eleven.

Ännu ett exempel är de tidigare distansutbildningarna (Pogo Pedagogis diabilder från 70- och 80-talet till lite senare videofilmer som distribuerades runt om i svenska gymnasie- och högstadielklassrum). De konkurreras snabbt ut av videofiler tillgängliga på lärsajter typ UR och Kunskapskanalen i Sverige, MIT med flera globalt, där den intresserade omedelbart kan klicka sig fram och titta på en videonsnitt. Mediet har här också klippt bort ett par kritiska moment hos mottagaren; mottagaren slipper hämta en DVD, slå på TV:n och sätta i DVD:n. Istället är det ett klick och start som gäller. Mediet WebbTV gör det möjligt till snabba val – men bara om mottagaren själv vill titta.

Andreas Skoglunds LiveChannel sänder högmässor, kommunfullmäktige och curling regelbundet via Internet.

Snabbhet och engagemang

Det sägs att man bara har nio sekunder på sig att göra ett första intryck på någon man träffar. Den regeln gäller förmodligen också på onlinevideo. Har du som sändare inte lyckats engagera din mottagare inom dessa sekunder är risken stor att denne väljer att göra något annat. Detta är inget WebbTV-unikt fenomen. Titta på dagens moderna TV-serier. Introduktionsmusiken är nedkortad och inflyttad flera minuter in på ett halvtimmes program. Dessutom ofta med handling i bakgrunden. Minns sen ”Dallas” från 80-talet med ett par minuters inledningssymfoni för att tittaren skulle gona till sig ordentligt i TV-soffan. (För den intresserade kan man titta på just detta intro på YouTube: <http://www.youtube.com/watch?v=fkg8GrF1TYE>)

Idag är det pang på om man ska få någon uppmärksamhet. Och sedan ska det varje sekund lysa av berättarglädje och engagemang från källan – annars hittar tittaren på något annat.

För dem som då arbetar med WebbTV som en del i sin utbildning finns det både positiva och negativa nyheter:

Den positiva nyheten är att man är på rätt väg. WebbTV har som inget annat medium en möjlighet att komma fram och beröra mottagaren. Text och animationer kan förvisso också göra detta, men det krävs mycket mycket mer konstnärlig talang för att lyckas.

Den negativa nyheten är att du inte kommer att kunna vila en sekund. Ribban är höjd och förväntningarna på dig som distanslärare via WebbTV är enorma – svarar du inte upp så hittar den kunskapssökande eleven något annat.

Andreas Skoglund
Andreas.skoglund@livechannel.se

Länk till Broängsskolans MattePodcast:
<http://stream.broangen.se/vidpod/podmatte/MatematikPodcast.html>

Nu finns UR access för högskolan!

UR har under många år sänt tv- och radioprogram för universitet och högskolor i de mest skilda ämnen och också vetenskapsinformation och allmänbildande program. Nu kan du som är lärare eller student se och lyssna på programmen direkt i din dator. Det här kallas UR access. Tillgängliga är alla program som sänts sedan 2001 och som UR har alla upphovsrätter till. Program finns för olika utbildningsnivåer. UR access finns även för ungdomsskolan och håller på att byggas upp för folkbildningen. I första skedet har 3 600 program lagts in. Programlagret ökar kontinuerligt i takt med URs produktion och sändning.

Detta är UR access för högre utbildning

UR access är beteckningen på UR:s avtalsbundna distribution till utbildningsanordnare för användning i slutna nätverk. URs program sänds i SVT1, SVT2, Kunskapskanalen och SR:s kanaler. De finns tillgängliga för alla på webben (www.ur.se) under 6 månader efter sändning. På lärosäten som anslutit sig till UR access, www.ur.se/uraccess, kan lärare, studenter och forskare se programmen utan tidsbegränsning via lärosätets intranät. Även den som arbetar eller studerar på distans når materialet via sitt vanliga lärare/studentlogin. Lärare kan använda programmen under föreläsningar och seminarier eller i distansundervisning. Studenter kan använda dem i sitt studiearbete, i datasalar, i bibliotek eller hemma. Det som behövs är inloggningsuppgifter och en bredbandsuppkopplad dator.

Här hittar du programmen

Är ditt lärosäte anslutet till UR access, kan du söka programmen den vägen. Från slutet av november 2007 planeras de digitala programmen att vara sökbara i universitetsbibliotekens söksystem Libris. Vill du söka i URs hela utbud och få utförliga programbeskrivningar söker du bäst i URs Mediebibliotek, www.ur-se/mediebiblioteket.

Så här går det till

Programmen överförs som mediefiler från server på UR till en mediaserver på det egna lärosätet eller till en mediaserver som flera lärosäten samverkar om. Där lagras programmen och därifrån distribueras de via streaming till din dator i så kallade slutna datornätverk. Programmen finns i två streamingformat, ett för adsl-uppkoppling och ett för bredband.

Det finns också ett format för dvd-kopiering. Universitets- och högskole-

biblioteken har nämligen rätt att bränna programmen på dvd och cd-skivor för utlåning till studenter och lärare.

Upphovsrätt och användning

Anslutning till UR access ger rätt till användning inom utbildningsverksamhet och forskning. Rätten gäller program som UR själv producerat och i allmänhet även program som köpts in av UR. Streaming och eventuell dvd-kopiering ska göras från lärosätets centrala server. Andra enheter inom lärosätet får inte lagra programmen eller dvd-produktionerna i sina datorer. Studenter och lärare får inte själva kopiera programmen.

Lärobjekt

Det är inte alltid som man vill ta del av ett helt program utan bara se det som är mest relevant. Därför utvecklar UR så kallade lärobjekt, det vill säga klipp ur programmen som fungerar som egna enheter. Det kan till exempel vara en intervju, ett samtal, ett reportage, en sekvens som skildrar en process, en animation eller liknande. Lärobjekt kan också specialproduceras av UR för speciella utbildningsbehov.

Lätta att använda

URs program är lätta att söka, hitta och använda i kombination med eget material. På initiativ av SNH – Samverkan för nätbaserad högskoleutbildning – har ett antal lärosäten gått samman om en gemensam mediaserver. I den finns ett system (Navicast) för sökning, produktinformation och användningsstatistik. Härifrån kan man genom streaming se och lyssna på programmen och man kan också lägga in eget material (i en ”kanal” som kallas Dela Lika), kommentera program, tipsa kollegor och kompisar med mera.

För att man snabbt ska hitta relevanta program finns utförliga metadata-

skrivningar. Söksystemet utvecklas successivt. Just nu är 19 lärosäten anslutna och fler är på väg. Några lärosäten använder egen mediaserver.

Att ansluta till UR access

För att programmen ska kunna användas inom universitet och högskolor krävs att respektive lärosäte ansluter sig till UR access. Ett avtal som reglerar upphovsrätten tecknas mellan UR/Copyswede och lärosätet. Copyswede är en samarbetsorganisation som representerar alla kategorier av upphovsmän i Sverige. Avtalet anger hur programmen får användas och hur användningen måste redovisas. UR förhandlar om och betalar alla upphovsrätter, men i gengäld måste UR få in statistik som visar hur mycket programmen har använts.

Mer information om UR access

www.ur.se/uraccess

- om program för användning i slutna nätverk hos utbildningsanordnare

www.ur.se/mediebiblioteket

- hela utbudet av program med länkar till program som kan ses via Internet av alla under sex månader efter sändning

www.ur.se och www.kunskapskanalen.se

- aktuella sändningar

På de lärosäten som är anslutna till UR access är det i regel från biblioteket informationen kan erhållas.

För information från UR om UR access går det bra att kontakta Bo Svanteson, bos@ur.se.

För information om lärosätenas gemensamma server, kontakta Mats Brenner, mbr@hig.se

Bo Svanteson

Mycket att lära på S

SVERDs höstkonferens ägde i år rum i Stockholm den 18 – 19 september. Första dagen höll vi till i Sveriges Kommuner och Landstings eleganta hus med den fantastiska utsikten över Stockholm.

Andra konferensdagen var vi på UR, och för politikerhearingen hade MKFC Stockholms Folkhögskola upplåtit sina lokaler. Här är ett litet collage av bilder från konferensen.

Utöver de talare som är avbildade här medverkade *Per Westman*, NSHU, som talade under rubriken ”Hur webbig är Bolognaprocessen?” *Ulf Sandström* från CFL berättade om Nordflex och erfarenheterna från nordiskt-baltiskt samarbete. *Cecilia Andersson-Edwall*, Enhetschef Digitala medier vid Göteborgs Universitet, har arbetat länge med Universitets-TV. På SVERD-konferensen talade hon under rubriken ”Podcastingboomen är här – vad gör vi nu?”

Från Göteborgs Universitet kom också *Mikael Alexandersson*, dekan och professor vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Han uppehöll sig kring problematiken runt vad läromedlets design innebär för användarnas begreppsutveckling.

Mikael Andersson, huvudsekreterare i utredningen om en fristående vuxenutbildning, berättade utförligt om utredningsdirektiven och arbetet hittills.

Tomas Fritz från Umeå Universitet ställde frågan om ungdomskulturen på nätet hotar skolan.

VERDs höstkonferens

Birgitta Sellén (c), Mats Pertoft (mp) och Agnet Lundberg (s) diskuterade med en intresserad och aktiv publik under onsdagskvällens politikerhearing.

Erica Sahlin tackar Amelie von Zweigbergk som berättat nyheter från Utbildningsdepartementet och budgetproppen.

Per Distans läsare önskas en skön höst!

Nästa nummer av Per Distans kommer ut **februari 2008**.
Manusstopp 18 januari. Skicka gärna ert textmaterial
via e-post (kansli@sverd.org) eller till PD:s redaktör gsk@ur.se
i form av rtf- eller docfil. Foton i pappersformat eller
digitalt är välkomna!

SVERDs kansli, Box 3033, 871 03 Härnösand
Telefon: 0611- 201 14, 070- 576 23 21
E-post: kansli@sverd.org, URL: www.sverd.org